
Religiøse overgangsriter

BOKOMTALER

Ritualer har vært benyttet i ulike kulturer til alle tider. Vi mennesker synes å trenge seremonier for å markere viktige begivenheter. Særlig trenger vi dem for å komme gjennom vanskelige faser i livet. Ritualene gir mening til det som skjer, og gir mennesker opplevelse av tilhørighet og fellesskap.

Boken *Riter* er en fremstilling om religiøse overgangsriter i vår tid. Forfatteren Jone Salomonsen er teolog og religionsviter, og har tatt doktorgrad på emnet feministisk teologi. Her skriver hun om ritualer, hva de innebærer, hvorledes de er oppstått og hvordan de praktiseres. Forfatteren går spesielt inn på ritualer i forbindelse med de store omveltninger i livet, nemlig fødsel, puberteten, bryllup og begravelse. Hun tar for seg de ulike ritualer innenfor de forskjellige religioner, spesielt islam, jødedom og kristen religion samt gammel norrøn og norsk religion. Jone Salomonsen påpeker med rette at de kristne ritualer i stor grad er påvirket av hedenske religioner, ved at de har tatt opp i seg elementer fra de opprinnelige lokale religioner.

Forfatteren har selv konstruert egne ritualer, og har stor erfaring fra eksperimentering med disse. Hun forteller om personlige erfaringer og mener at Kirken bør stille seg positiv til de folkelige ritualer. De fleste av disse er opprinnelig religiøst inspirert og sprunget ut av en ekte tro. I dag er det mange mennesker som har kommet på avstand fra Kirken, men de har laget sine egne ritualer uavhengig av Kirken. Forfatteren mener at Kirken burde være åpen for å integrere sekulære ritualer i sine tradisjonelle kristne seremonier. Hun omtaler blant annet de ritualer som spontant oppstod i forbindelse med prinsesse Dianas død. Da samlet mennesker seg spontant i store skarer og tente lys, for å minnes henne. Mange gråt åpenlyst. Det som skjedde, foregikk i stillhet og verdighet og gjorde et sterkt inntrykk på alle. Den anglikanske kirke integrerte disse spontane seremoniene i forbindelse med den tradisjonelle kirkelige begravelsen. De samme sekulære ritualene oppstod da kong Olav V døde. Da det ble kjent at han var død, samlet det seg mange mennesker på Slottplassen som tente lys og gråt stille over tapet. Men Den norske kirke maktet ikke å ta det som skjedde inn i Kirken, slik at de to rituelle handlingene, lystenningen og begravelsen, ble integrert.

Boken er en grundig innføring i religiøse ritualer, fenomener som antakeligvis får økende betydning i vår tid. Særlig ritualer i forbindelse med livets avslutning viser seg å ha stor betydning. Det merker vi i en tid hvor mange har sluttet med å markere begravelsen etterpå. De sløyfer denne seremonien som kunne hjelpe dem til å få i gang sorgen og dermed komme ut av den.

Boken tar opp et interessant tema og byr på teologiske utfordringer, ettersom forfatteren er sterkt preget av sin feministiske bakgrunn. Den er velskrevet og spennende og kan anbefales.

AtleRoness

Psykiatrisk klinikk

Haukeland Sykehus

Publisert: 10. oktober 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 18. juni 2026.